

TIDEVARVET

TIDEVARVET

Nr 20: 1928

F. K. R., veckans ledande artikel.

Amerika åter på scenen är en överblick över situationen omkring Kelloggs förslag till fredsfördrag.

X-Ray sammanfattar iakttagelserna från riksdagsdebatten om Medicinalstyrelsens chefsfråga under rubriken Menetekel ufar sin.

I tillvaratagna tillgångar avslutas redogörelsen för de engelska liberalernas förslag.

En svenska bosätt i Wien berättar om Vad som kan hända.

Joan är en fortsättning på de Pariser mosaikbilderna av Elisabeth Janstein, som vi under titeln Ungdomens väg börjat publicera. Den är hämtad ur Neue Freie Presse.

FÖRSVARET

På fördagen behandlades i riksdagen en del försvarsfrågor, bl. a. de i Tidevarvet förut omnämnda motionerna om vissa regementens omorganisation. Båda kamparna avslöjade försvarsmotionerna. Men under de långa och ganska tröstlösa debatterna, under vilka i stort sett intet nytt framkom, uttalade hr Fabian Månsson sin förhoppning att alla parter skulle kunna enas om en förutskattningens utredning i försvarsfrågan. Även hr Hellberg framhöll nödvändigheten av en revision från grunden.

En praktisk väg måste finnas ut ur det nuvarande tillståndet. Det bevisades inte minst av den förda debatten, där man möttes av minst tjugufemåriga argument. Vi tro därför att också avrättningsintresset skulle vara beaktat av en utredning från grunden.

Svenska Eldbegängelse Föreningens Byrå

Hermelinstorg 2 A — Stockholm
Öppen 10-1, 2-4, lörd. o. helgdagsaftnar 10-2

Eldbegängelse — Dagrensningfärdigheter
Middensamlingar — Umm
Kulombarnbarn från 150 kr.

Varje förståndig husmoder län när om tvätt till

Normnalls Tvättanstalt

Riddaregata 14, tel. 76426
Vi motager allt slags tvätt till någonsan lägsta priser. Färdiga dagligen.

Specialitet: Stärkväst

Berliner Bock Dricka

Damernas Favoritdryck. Måttidsdricka.

RÅSUNDA BRUGGERI A.-B.
Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.

AMERIKA ÅTER PÅ SCENEN

«Utr. mänskligt och civilisationens ståndpunkt är alla krig ett våld mot det mänskliga samfundets trygghet och bär i alla gemensamma intresse undertrycka. Första statens regering önskar se kväget övergivet som institution och är redo att med franska, engelska, italienska, tyska och japanska regeringarna ingå ett ömsesidigt fördrag, som sedan blir öppet för anslutning av alla andra regeringar, och som binder undertecknarna till i alla längre föra krig med varandra.»

Det var med detta meddelande som amerikanska statssekreteraren Kellogg för ett par månader sedan förvänade världen. Däremot var en ny offensiv i gång på den rörliga, än vrikande, än framryckande front, där kampen mot kriget föres.

Det är en strid som pågått sedan kampen med materiella vapen slöts i november 1918. Man har vid det här laget hunnit lära sig att så snart ett steg tagits framåt, insätter en period av reaktion, då fruktan reagerar, då gamla föreställningar och djupt rotade instinkter resa sig för att hejda vidare framsteg. Men man har också sett att när situationen överstigit sig därhän, att krig dyker upp som ett spöke vid horisonten, då tvings mänskligt en sitt sanna förnufts och vilja till liv, att ta ett nytt nappatag med de konstruerade och verkliga svårigheter som stå i vägen för en förnufts lösning av problemet om folkens sammanhållnad.

Det tycks vara detta som nu återigen skett. Misslyskandet med flot-

konferensen i Genève, de toftiga resultaten av de förberedande avrustningskonferenserna, oron i öster, spänningen mellan Frankrike och Italien som drev fram truppkoncentration på båda sidor av gränsen, oron på Balkan, där Italien och Frankrike ha sina händer med spänningen mellan Ryssland och England, mellan Polen och Litauen — allt detta som kännetecknat åren efter Locarno, måste ha rvingat fram ett nytt förslag, nya ansträngningar att komma tillfrätta med svårigheterna.

Det är historiens ironi att de två störstingiga radikala förslag, som under de sista månaderna framförts, ha kommit från de två stora makter som stå utanför Nationernas förbund: Ryssland och Amerika. Och det är ytterligare en skärping av situationen att Frankrike skjuter sina förpliktelser till Nationernas förbund, och till Locarnofördraget framför sig, både när det gäller komma från det tyska förslaget till avrustning och det amerikanska att ge sitt hedersord på att inte ta en krig som metod i omgåendet med de övriga staterna i pakt.

Nyligen uttryckte den segrande Poincaré i ett tal, att det är Frankrikes högsta ärelystnad att kunna bidraga till världsfreden. Detta är nog alldeles riktigt, men Frankrike har en uppfattning om hur freden skall säkras som är helt olika mot t. ex. Amerikas. Frankrike söker

trygghet i rustningar och allianser, först och främst, det vill säga i makt och övermakt.

Mot Frankrikes betänkligheter har Kellogg förklarat, att det ömsesidiga hedersordet gäller för en stat endast så länge ingen av de andra bryter detsamma. Skulle så ske, är fördraget brutet, och Frankrike faller tillbaka på sina tidigare förpliktelser. Och han erinrar om att en rad Sydamerikanska stater, som redan ingått ett sådant fördrag, samtidigt är medlemmar av Nationernas förbund.

Tyskland har som bekant redan svarat, att det för sin del är villigt att säga ja till det amerikanska förslaget, England har inte svarat ännu emedan förslaget är ute på remiss bland dominions, men Chamberlain har prisat det i allmänna ordalag. Under tiden ha amerikanska och engelska kvinnor slutit förbund och samarbetat för att väcka allmänna opinionen och få den att tvinga fram ett positivt resultat ur detta förslag.

Det är oss omöjligt att i detta ögonblick ha någon bestämd mening om vad öde Amerikas förslag kan komma att få, eller vad det kan betyda i tillämpningen. Man kan bara säga att det inte tål någon modifiering eller utvattning. Det behövs snarare en utbyggnad. Där finnes ingenting om avrustning, ingenting om skiljedom, ingenting om

(Forts. 2 sid. 4.)

Rosornas krig

På den breda strandreman nedanför kajen mot vilken Atlanten tunga vågor rulla upp under flodtid, har kommunen byggt en stot basing av cement. Just nu är det öst. Omkring damnen och i den leka skaror av barn, en plaska, de segla med sina små båtar. Om ett par timmar skall tidvatnet komma och skölja in över bassingen, men då äro ungarna för länge sedan borta.

Första ögonblicket stråde jag håpen på denna konjogfora vattenanordning några meter från stora oceanen. I det första hade jag fattat idéen och insett viktigheten däri. Med denna basing höll den lilla staden sina unga borta från de stora vågorna som kunde slå likill dem och sugande bakslagen som kunde dra dem med sig ut. I stället för att bara förjuda den stranden, bjöd man dem något som tillfredsställde deras djupa behov att leka med vatten.

Det är också ett djupa behov hos människorna att leka med vinden och det låter sig inte heller att bara förjuda det. Man kan inte bannlysa färan ur livet och bär inte heller. Om människorna skola sluta upp med krig, måste de ändå äventyr i stället. Alldeles av sig själv, så som stora förändringar komma, har sporten anpassat sig till en av dessa ersättare, breddvid Atlantflykt och bostigning av Mount Everest.

Den nya form som Rosornas krig ommera tagit i England, är i detta fall så typiskt att det kanske kan lösa sig att peka därpå.

Rosornas krig har blivit en föreläsningsplan mellan Yorkshires och Lancashire landskap. Det pågår i oändlighet alldeles som det gamla kriget och har varje år ett stort huvudtag i London. Föreläsningarna pågå i olika tillfällen med uttagning av de bästa föreläsarna. På det sättet är all sportande ungdom i dessa distrikt med i spelet, att inte tala om föreläsare, förföräldrar, svistrar och fästämor. När Yorkshires vita röd sluttigen går ut mot Lancashire röda för att försvara eller vinna sin poäng är det med de bästa och skickligaste unga män som går att uppdratta, blomman av landets ungdom.

Alla som ha liv och anda, tid och ett enda öre, ge sig av till London den stora dagen. De få vandra och sova och sitta på tag hela natten det gör ingenting. När huvudslaget nyligen stod i London, var stan så översvämmad av landsortsbor som inte frågades efter reglerna för fotgängare, att trafiken kom i oordning i hela den centrala delen av staden.

Själva slaget stod under de högtidligaste former. Hundratusen människor hände de kungliga med Gud save the King ur fulla strapar, svallande av stolthet såg man sitt lags ledare skaka hand med kungen. Därpå sjongo alla inombot festerländska sånger och soldatvisor. Efter en poalim med många verser var man färdig att börja.

Och så kom det underbara dramat självt: två styrkor mot varann i yttersta ansträngning kring bollen var sållesamma flykt höll allas andlösa uppmärksamhet. Där kom omlidiga ögonblick av spänning och fara, andra av lättad, jubel eller raseri, extran steg med de tautastade vridna kropparna allt större ansträngningar, allt mer otroliga prestationer, till dess den återliga flöt ut i jubel kring segerna.

På detta sätt ha deltagarna och även den yttre cirkeln som följer med i radio och press, fått genomleva en rad av sensationer och uppnå en sundas fullkomligt självförnöjnings och folkligt gemenskap. De ha fått på ut på den flykt från vardagen som vi alla behöva och som gör det möjligt att undgå en hel rad av vardagar. De ha fått tillfredsställa sin först efter skådespel, och det har inte varit behövt att i ända ett krig för detta ändamål.

Deviner.

Frostskador i händer och ansikte

behandlas med samma metod som praktiserades under kriget till militärens behöf. MARIA ENQUIST'S INSTITUT. Tel. 10088. N. 22622. Grundat på 1890-året. Biblioteksgatan 6-8, 2 tr. Hls.

Frisinnade Kvinnors Riksförbund

inbjuder till

OFFENTLIGA MÖTEN

Söndagen den 20 Maj 1928

Om Frisinnade Kvinnors Riksförbunds program och ställning till 2:a kammarvalet 1928

tala

i BORÅ: Fröken Signhild Johansson Alingsås, Fröken Orelia Cardell Göteborg, Doktor Ada Nilsson Stockholm;

ESKILSTUNA: Rektor Honorine Hermelin Fogelstad, Vrkesinspektören Kerstin Hesselgren Stockholm;

GÅVLE: Fröken Hanna Landberg Gävle, Fröken Elisabeth Tamm Fogelstad

HALMSTAD: Fru Rut Adler Ekered, Advokat Elisabeth Nilsson Malmö;

KARLSKRONA: Fröken Ebba Holgersson Johannishus, Fru Elin Wägner Sthlm

KRISTIANSTAD: Fru Elsa Nordlund Kristianstad, Fröken Karin Cardell Göteborg

Doktor Andrea Andreen-Svedberg Stockholm;

VÄSTERÅS: Rektor Honorine Hermelin Fogelstad Vrkesinspektören Kerstin Hesselgren Stockholm

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr. Stockholm.

UTGIVARE: Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ: Ein Wägnar.

Elisabeth Tamn. Honorarie Hermelin.

REDAKTIONSEKRETERARE: Carin Hermelin.

Mottagningsgata 10-12. Telefon Nor 4842.

EXPEDITION: Telefon Nor 28443.

Kontorsklid 10-12 f. m., 1-4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6,-, halvår kr. 3,50.

Kvarter kl. 21.-. Lösnummen kr. 15 öre.

ANNONSPRIS: 1 text, ... 20 öre

per linje för smärta. Textsidor eller särskild begränsad plats 25 öre

* Stockholm 1928 Wahlstedts Tryckeri Aktiefolag Storgatan 22

F. K. R.

Frissnada Kynnors Riksförbund inbjuda till offentliga möten på olika platser inom landet söndagen den 20 maj.

På grundval av det 1923 i Göteborg antagna programmet beslöto Centralstyrelsen vid sammanträde d. 18 mars detta år att uttala sig för ett valprogram i aktuella frågor

och med anledning av den föreliggande situationen mot borgerlig samling. Det är innehållet av detta beslut som nu skall läggas fram inför offentligheten.

Liberalismens förylsene i enlighet med de krav och det föreställnings-sigt, som världskriget ofrånkomligt lämnat i förgrunden, har icke synts till. Radikala idéer, radikala fordringar och radikala människor vänta alljämt på att mötas.

Skall tiden vänta förgäves! Liberalismens förylsene i enlighet med de krav och det föreställnings-sigt, som världskriget ofrånkomligt lämnat i förgrunden, har icke synts till.

Mene tekel ufarsin

Det var i förra veckan en uppseendeväckande debatt i Riksdagens båda kamrar, då partibanden fullkomligt brusto.

Regeringen hade också gått in för den linjen och begärt ändring i instruktionen som föreskriver att styrelsens chef skall vara legitimerad läkare.

De skäl som denna gång fördes i elden för och emot voro av ganska växlående natur. Läkarkårens representanter kämpade för kårens prestige. Herr Lindman för det hundraåriga rätt ägt bitusenårigt.

Kungl. Majts vapendrägar gingo även fram på skilda linjer. Representerat för de landskap mul- och klövskuja och svinpest rasat voro missnöjda med medicinalstyrelsens tvångsätgarder såsom allt för dyrbara.

Det får ej förvanskas

Ar man såsom under tecknad på en gång en aktiv medlem av nykterhetsrörelsen och en intresserad läsare av Tidevarvet, blir en sådan artikel som Tidevarvets ledare för den 4 maj ett slag i ansiktet.

Artikelförfattaren tycks endast ha lagt märke till, att nykterhetsrörelsen bedriver nykterhetspolitiskt arbete. För övrigt endast till detta arbetes avarter.

Men något var man dock ense om, och det var, att bäst vore om medicinalstyrelsens chef vore en duktig administratör med läkarutbildning.

Men om nu tvivlet på att ett sådant personval allt i d vore möjligt att åstadkommas, segret, så är det fullkomligt oriktigt att uppfattna Riksdagens beslut som en pricksning mot medicinalstyrelsens nu avgående chef, churu, han råkat komma i skottlinjen i mångt och mycket med orätt.

HELPENSIONEN

Herrsätra Skola. Carlberga, Södertälje, mottager ett begränsat antal elever på flickskolans alla städer. Avgångsbetyg från kl. VIII medför Normalkompetens. Individuell undervisning inom ramen av skolans kursplan. Praktiskt arbete i uppfostrande syfte. Anna Sundin, Tel. Södertälje 532.

För unga flickor,

som genomgått högre flickskola, realskola, kommunal mellanskola eller fyraårig högre folkskola erbjuder Etik-pedagogiska Institutet i Uppsala utbildning, dels för hem och familj samt sociala uppgifter, dels för kindergartn. Ämnen: psykologi och uppfostringslära, samhällslära, barnavård, hälso- och sjukvård, matlagning, sömnad. För den sociala linjen dessutom konsthistoria, hemmets inredning, klädsomnad, vävning, världslitteratur och engelska (språk och litteratur). Kindergartnlinjen, som dessutom har slöjd, modellering, målning, sång och praktik i kindergartn, ger fullständig och grundlig utbildning i sitt fack med kompetens att förestå kindergartn. Redogörelse och program på begäran gratis och franco, adr. Etik-pedagogiska Institutet, Uppsala.

Helpensionen Tyringe, HINDAS

(en tim. järnvägresa från Göteborg.) statsunderstött högre läroverk för flickor med normal-kolekompetens, börjar i höst sitt 20:de läsår.

Genom sovrning och koncentration begränsas och periodiseras de teoretiska ämnena, och lärjungarna få tid till praktiskt arbete (sömnad, vävning, bokbinderi, konst-hantverk, trädgårdarbete, skolkök). Stärkande friluftsliv med sport och idrott. Högst betyg i uppförande fordras. Avgiften (inackorderings- och skolvägfett) 2,000 kr. för kl. I-III, 2,200 kr. för kl. IV-VIII. Prospekt på begäran, adr. Hindas, Ester Boman.

arbetsuppgifter, men att de, där en samlat nykterhetsklädning saknas, måtte avstå från vagn-förmlerlagring, som till inlett förplikts, och från att framföra ännu utredda krav.

Jag har gång på gång frågat mig, hur artikelförfattaren kunnat få en sådan uppfattning om nykterhetsrörelsen. Allt det arbete, den tid, de pengar, den strid och det ut hårdande, som nykterhetssaken har utkrävt av oss, skulle vi kunnat ge utian att bygga på den årliga övertygelsen, som nykterhetsrörelsen en gång väkte fram ut? Nykterhetsrörelsen utfrågigt kamp för den personliga absolutismen, dess upplysningsarbete, dess folk-bildningsarbete, dess strävan att omskapa sällskapsbede och nöjesliv, allt detta, som utgör den moderna svenska nykterhetsrörelsens främsta arbetsuppgifter, märkas de inte alla? Det må vara, att vi enkadiga nykterhetsvänner äro ytterst bristfälliga redskap för den idé, vi vilja tjäna, och att vår rörelse får lida för våra brister. Men bedöm oss efter våra förutsättningar!

Det är min fasta övertygelse, att Tidevarvet skulle göra nykterhetssaken större gånge genom att uppmana sina läsare till att objektvt studera nykterhetssaken och nykterhetsrörelsen. Vi, som äro nog lyckliga att ha gripits av denna rörelse, fruktade icke för resultatet av ett sådant studium.

Rud Axelson.

Med anledning av föroken Axelssons inlägg får Redaktionen hänvisas till oinämnda artikel i Tidevarvet. Där står tydligt, att man bör »ta avstånd från d. s. k. nykterhetsvänner, som använder nykterheten som slagkraft för att vinna röster, och som brukar den till språngbräda inom den politiska agitationen för att vinna mandat.» Att därmed skulle avses nykterhetsrörelsen i sig sjölv, kan svårigen utläsas. Artiklen slytar naturligtvis på den politik, som »gör politik» av nykterheten. Att detta bedrivs i stor utsträckning, därom torde icke råda något tvivel. Vill föroken Axelsson som nykterhetsvänn försvära ett sådant förhållande?

För hedersgåvor: ORREFORS

En Orrefors-pjäas är ett individuellt konstverk, signerat av någon av artisterna Gate och Hald. Den är därför en sak av värde att ha och sålunda tacksamt att ges som present. Vi sällas förofallnen, i så gånge Orrefors försäljningsmagasin glaset till brukets egna priser. Se den permanenta utställningen i vår butik i Konserthuset.

SVENSKA GLASMASSANET Konserthuset Tel. 1011 & Norr 5838

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå ansk. ex. sjuksköterskor och enklare, även barnsköterskor. Vallhallaväg 187, 80181, N. 24113

SIJOUR LIDIN MÅLARE - Cleveland 1 B Ordernr. C. 5 f. m. - 7. m. Nor 2077 Eker 7 cm. Bost. Norr 1363V Verstad SO. 1222 Uförs Rums, Fasså, Styll- och Möbblinling På entreprenad eller löpande räkning Kostnadsfritt och arbetsfritt utvärdering på begäran kostnadsfritt Godeligt arbete - Humana priver

Mathilda Staël von Holstein Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Malmörögsgatan 3, Stockholm. Telefon 288, 289.

Familjerätt. Hyresrändens. Testamenten. Bouppteckning. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576. F. d. La Västgatan. STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskaver. Bouppteckningar och testamenten, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg Ledamot av Sveriges Advokatsamfund. Kungsgatan 56, tr. Hiss. Stockholm. Tel. 14799, N. 10150.

Införes genom Stockholms Tandläkareförning Tandläkare Birgit Stenström Götgatan 55, mottagn. 10-11, 5-6 och efter överens. Skd. 90 85

Tandläkare Set Hedlund Stureplan 13 (D. Ns hus) Tel. 12047 Mottagningsstid 4-5 km. Kostnadsfri rådförning

Gymnastikrätkter av trikk till alla åldrar, av tyg på beställning. Stort lager av N. F. K. Livslocker för barn och vuxna. Promenadskoden bredare o. smälare med uttan klack, finnes och kan beställas!

Anna Ahlströms Manufaktur och Kortvaruaffär, Götgatan 95. Tel. Sö. 31184.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar. Kirurgiska Gummivaror. Bandager alla slag. Elektriska Hjälpapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpor, Bräckband, Ryggbjällare, Grossskosetter och Gördlar, Brösttäckare, Långsyddare, Skötklämmor, Lågbyxor, Damskjöror, Barnavårdsartiklar alla slag m. m. Beaké eller tillkriv oss. Illustrerade kataloger gratis. Magasin Special Vesterlånggatan 66 (Ingång i Passagen) Birger Jarlsgatan 9 STOCKHOLM

TILLVARATAGNA TILLGÅNGAR

Man kan givetvis påpeka, att en hel del av de förslag, som i den engelska liberala rapporten framkastats, redan i olika former diskuterats och försökts. Det gäller kanske inte minst om vad som föreslås till lönsandet av den för alla parter i samhället förärvande spänningen mellan industrins båda huvudpersoner, arbetaren och arbetsgivaren. Men trots detta kan man inte undgå att bli slagen av den nya ton, som genomgår förslaget. Ett uppriktigt, självfallet erkännande av möjligheten till jämställda olika samhällsklasser som bestående av människor.

»Vi kommer troligtvis att få höra, att vi nedlutar oss till att syssla med allt för små detaljer och att vi hotar att undergräva den nödvändiga auktoriteten inom industriländerna med våra förslag. Men åtgärder som avser att skydda människor emot orättvisor, som berör själva grundvalen för deras existens — orättvisor som fått härka inte så mycket på grund av elakhet utan långt mera genom oförstånd — kan aldrig betraktas som oviktiga detaljer.»

Fortfarande med det målet för ögonen, den största möjliga effektivitet inom produktionen, utgår man från den enkla uppfattningen, att alla krafter måste tagas till vara som står till buds. Man måste lyfta bort vad som tynger och förlamar dessa krafter. De låga lönerna, den ständigt aktuella fruktan för arbetslöshet, osäkerheten från dag till dag, hotet om att när som helst kunna stängas ute från möjligheten till upphåll för sig och de sina, svårigheten att genomskåda i vilken grad ens bemedlandet blir rättvisligen belönade eller hur långt de endast utnyttjas till andras vinst. Allt detta samlas till en känsla av orättvisa, oödlighet och spänning. Och under trycket av sådana känslor arbetar ingen människa efter sina krafterns högsta mätt.

Men olust och söm, vare sig för att få arbetet att räckta längre eller för att hålla företagsägarnas vinst inom skäliga gränser, för i längden endast med sig skada för arbetarna själva. De förluster som företaget gör, genom att dess resurser såväl

inom arbetskraft som utrustning och kapital inte tillföllu utnyttjas, gör arbetarnas ställning endast osäkrare. Så befinner man sig i en ödesdigter kretsgång, där det fördans en ny inställning för att bli svårigheternas herre. Tillfredsställelse och förtroende är arbetseffektivitetens första villkor.

Den dyrbaraste och sällsyntaste av tillgångar är organisationsförmågan, ledartalangen. Och ändå är vår nuvarande industriella ordning sådan, att den i det längsta stänger dörren för de unga förmågorna. Detta är inte bara ifråga om själva ledningen. Också bland de djupa leden måste utvägar finnas till begävningsarnas befordran, ansträngningarnas belönande. Det är på tiden att erkänna industrien som ett fält för noggranna studier och vetenskapliga undersökningar. Vårt industriella system har byggts upp och byggts på, tekniken har gått sin väg fram och den mänskliga förmågan har lämnats bakom i den hastiga takten. Att rationalisera detta på måfå uppkomma system och klara upp den invecklade byggriktningen många skrymslar är vår inspirerande uppgift.

Flera olika former för arbetarnas meddelägarskap i företagen föreslås, mer eller mindre vittgående. Det framhålls särskilt, att någon lagstiftning inte här är utvägen, utan varje företag måste prova den sort som bäst passar det. Från arbetarnas synpunkt är en liten andel i vinsten inte heller så ekonomiskt betydelsefull som bestämda, tillfredsställande löner. På de ställen där man prøvat sådana system utgör också i allmänhet vinstandelen ett obetydligt tillägg till lönen. Men det betydelsefulla med dessa försök är, att arbetarna direkt bli medintresserade i företaget och inte behöver betraktas eller känna sig som ovidkommande redskap. Där finns flera förslag till ett praktiskt genomförande av idén, driftsråd, industriråd och allehanda organisationer. Dessa är i alla fall av mindre intresse jämförda med sättet att motivera dem. Liknande förslag förekommer ju i alla länder. Och slutligen åligger det ju var och en,

eller vart företag, att söka den passande formen.

Den mänskliga förmågan skall heller inte kvävas genom missbruket att allt för tidigt anställa barn i industrien. En omsorgsfull uppfostran är oundgängligen nödvändig. Vi har övergivit den uppfattningen, att det skulle vara ruinerande att avstå från småbarnen som industriarbetare. Tron på att arbetarungdomen vid 14 års ålder uppnått full mognad och tillräckliga förutsättningar som dugande arbetare håller på att försvinna. Ingen välbärgad familj avbryter sina barns uppfostran vid 14 års ålder. Om barnen inom en samhällsklass är för unga att börja arbeta vid 14 år måste förhållandet vara detsamma också inom andra samhällsklasser. Vi måste vänja oss vid att i de unga se de blivande medborgarna under utbildning, inte de färdiga arbetarna. Deras uppfostran måste därför bättre tillgodoses av det allmänna. Likaså som hjälp och råd vid yrkesval samt förmedling av platser.

Frågan om ungdomens fostran och utbildning ligger också nära frågan om ungdomens arbetslöshet, en av de värsta svårigheter som samhället i dag har att utbära. Det första försöket till en förbättring borde för samhället vara att erbjuda utbildning åt all arbetslös ungdom, gossar och flickor upp till 18 år.

Men för arbetslösheten i sin helhet föreslås många botemedel. Alla de stora arbeten, som är nödvändiga att få utförda för det allmänna räknning, bör sättas i gång. Landsbyggdels elektrifiering, husbyggnad och upprensning av slumkvarteren, jordbrukets förbättring, vägbyggnader. Genom att sätta vägarna i gott stånd skulle ett stort hinder för det fria utbytet av varor bortryjas. Alla affärsmän vet, vilket avbräck de besvärliga transporterarna vålla. Förbättrade vägar skulle snart genom att sålunda underlätta en ändamålsenlig organisation av marknaden, betala utgifterna för deras istandsättande. Men här föreslås något mera. Till kostnaderna bör också de bidraga, som kommer i åtnjutande av de höjda tomtvärden, som är en följd av vägbyggnad. Tomtvärdestegringen efter kriget är enorm. Jord, som berörs av en nylyngen byggd väg i närheten av Manchester har sålts för 900 pund pr acre. Och utsträckandet av Londons underjordiska järnväg åt olika håll »har fåst järnvägsmyndigheternas uppmärksamhet på det nuvarande systemets brister, under vilket jordvärdet, som skapas av det allmänna förbättringsätgärder går, inte till de personer eller institutioner, som låtit foreta förbättringarna, utan till människor som händelsevis äger jorden, som berörs av förbättringarna.» — Jordvärdestegringen skapad av allmänna förbättringar, som utforts på det allmänna bekostnad, skulle kunna väsentligen bidra till att bära utgifterna för sådana arbeten, som föreslås för de arbetslösa. Här är en inkomstskälla som man ännu knappast rört vid!

Det för de föreslagna arbetena nödvändiga kapitala finns också till hands på ett annat område. Krigsutgifternas. Före kriget betalades en summa av omkring 20 pund per familj (i nuvarande myntvärde) för krigskostnader och ränta på föregående krigsskulder. De nuvarande utgifterna för gamla och kommande krig utgöras av 57½ pund per familj, trots folkökningen. Vi kan börja hoppas på en mera freds- och välgånglig politik i Europa, än som var möjligt för en generation tillbaka. Skulle detta hopp komma på skamp, måste också förslagen till fredligt återuppbyggande ändras. Men det

Barnens hälsa är folkets.

Låt barnen ha sin frihet

när det gäller deras första frukost före skolarbetet. Den är grundläggande för deras arbete under dagen. De vilja alla ha Jamaica-bananer. Kan Ni ge dem något nyttigare? Med mjölk och smörgås till blir det en bastant men lättsmält frukost.

A. - B. BANAN - KOMPANIET.

Vad som kan hända

Under April månad känner man mest skillnaden och avståndet mellan Wien och hemlandet. Våren marscherar därre med snabba och säkra steg, det späda gröna efterlyst mycket snart av mättad, livskraftig sommargrönka, som helt täcker grenverket.

Livet flyttar ut på gatan. Grönsaksstånd, portvakter och caféer breder ut sig på de av värsolen uppvärmda trottoirerna.

På en gång känner man sig gäst och främling. Man tycker inte att det går snarligt tillväga, man hinner inte med, man beväras av tempot. Syner av frostklara kvällar, små långamta svällande röda blodkroppar, svart grenverk mot ljus vårlimm, blandar sig betänkligt i ens dagliga värv.

En sådan där varm aprilväg sliter jag vid det öppna fönstret i ett Wienercafé och försöker läsa tidningen. Men det går inte bra. En förtärad spänning över atlantiflygarna och deras öde ligger på varje sida. Den tar form av en kamp mot allt avstånd — men kampen tycks hopplösare och mer förtvivald för var stund. Avståndet viner och växer — människor när inte varan varken i sinne eller andevärlden.

Med en faller mina ögon i »Neues Wiener Journals» på kända namn. Jag ser »Svenska kvinnor», »Framstegsland», »Fogelstad». En österrikisk journalist skildrar kvinnliga medborgarskolor i England och Sverige och övergår till att beskriva ett besök i Medborgarskolan på

Fogelstad. Hon beskriver dess arbete, såväl praktiskt som teoretiskt. Föredrag och praktiska övningar i medborgarskap, belysning av historia, politiska och sociala frågor, kurser i aktiva och praktisk sjukskånskap, hemskötsel och vävning, gymnastik och körning. Det som mest av allt väckt hennes förundran var elevernas sammansättning ur alla klasser, samt att detta var möjligt — såsom något helt naturligt — utan föregående omsättnings samhällsförändring. Sverige prisas som ett framstegsland, man mussas till efterföljelse.

Jag ser mig omkring. Här sitter den ena efter den andra, bord vid bord i det tätt besökta caféet — och i många andra av Wiens många caféer — med »Wiener Journals» framför sig och jag vet att de alla kommer att läsa om vårt land, våra kvinnor, vår skivan och vår strävan. De skall förundras och beundra med den österrikiska journalisten — kanske till och med få lust att själva fara dit och knyta nya band.

Avståndet krympte och svann. Och som ett bekräftande hjälp bör jag hur ut på gatan ett extrablad förkunnar: »Atlantiflygarna ha nått fram» — »Europa har nytt närmare Amerika» — Jag sliter oberörd av översänkning. För mig hade avståndskänslan redan besträns innan extrablads ankomst. Av en artikel i Wiener Journal.

Wien, April 1928.

Wienerstämman.

är bara en ytterligare anledning för England att visa vägen ut ur krigsrustningarnas cirkel.

När det alltså finns kapital, arbetskraft och viktiga arbeten, som väntar på att bli utförda, vore det inte höjden av därskapat att inte använda denna deprensionstid till alla

krafters spänande? De rika tiderna är inte förbättringarnas eller de målmedvetna ansträngningarnas. Där går allt av sig självt. Men under tryckta tider är det som man finner vägar fram till högre fulländning och framtidsgagnande försök.

C. H.

MENTHOL med EUCALYPTUS
För desinfektion av mun och svalg.
Mot förkyning och för rökare.
FÅS ÖVERALLT à 25 ÖRE PR ASK.

Ida Norman - Skomagasin

Humlégårdsgatan 6 - Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

Reella varor

Vid uppvärmsning av denna
annons lömsas 5% rabatt

Låga priser

